

تأثیر آرمان گرایی توسعه ای جوانان تهرانی بر گرایش آن ها به مهاجرت

علی افشاری^۱

سید رضا معینی^۲

حمید انصاری^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۴/۱۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۶/۱۱

هدف از این مقاله، بررسی تأثیر آرمان گرایی توسعه ای جوانان تهرانی بر گرایش آن ها به مهاجرت است. چارچوب نظری اصلی تحقیق، نظریه مکتب وابستگی و نظریه والرشتاین است. این تحقیق با روش پیمایشی و با روش نمونه گیری چند مرحله ای از بین جوانان ۱۸ تا ۳۰ ساله تهرانی انجام گردید؛ بدین صورت که ابتدا مناطق بر اساس شاخص های توسعه یافتگی به چهار خوشه تقسیم شده و سپس با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای و متناسب با حجم جمعیت جوان برای هر طبقه محاسبه گردیده و بار دیگر داخل هر یک از طبقات به صورت جداگانه نسبت به حجم هر کدام از مناطق ۲۲ گانه، نمونه ها توزیع شده است. مجموع کل نمونه های انتخاب شده، ۱۲۱۷ نفر می باشد و با پرسش نامه محقق ساخته به تحقیق از آنها درباره موضوع مطروحه پرداخته است. یافته های تحقیق نشان می دهد آرمان گرایی توسعه ای با ضریب مسیر ۰/۴۴۱ از میان متغیرهای تعریف شده به عنوان قویترین متغیر بر گرایش به مهاجرت در بین جوانان تأثیر داشت. در مرتبه بعدی گرایش مذهبی افراد است که خود متاثر از متغیرهای دیگر بوده، ولی خودش به طور مستقیم اثر قابل توجهی بر گرایش به مهاجرت جوانان داشته است. بنابراین متغیر گرایش مذهبی با ضریب اثر (۰/۱۹۵) دومین متغیر بوده که اثر مستقیم در میزان گرایش به مهاجرت جوانان داشته است؛ به این معنا که با بالا رفتن گرایش مذهبی افراد میزان گرایش آنها به مهاجرت رو به پایین آمده است. در مرتبه بعدی متغیر سرمایه اجتماعی با ضریب اثر (۰/۱۸۸) بیشترین تأثیر مستقیم را بر روی میزان گرایش به مهاجرت جوانان دارد؛ به این معنا هر چه قدر سرمایه اجتماعی کمتر باشد، گرایش به مهاجرت نیز زیاد می شود. هر یک از متغیرهای میزان تحصیلات، سن و درآمد به ترتیب با ضریب اثر ۰/۱۵۱ و ۰/۱۸۶ و

^۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی اقتصادی و توسعه، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲ استادیار جمعیت شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) E-mail: Rezamoini@yahoocom

^۳ دانشیار جامعه شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۱۰۰/ به طور مستقیم در گرایش به مهاجرت جوانان تأثیر گذاشتند. متغیرهای جنسیت، وضعیت تاهل و وضع فعالیت نیز به ترتیب با ضریب اثر، ۰/۱۱۵ و ۰/۱۳۳ و ۰/۱۰۲ به طور مستقیم در گرایش به مهاجرت جوانان موثر بودند.

واژگان کلیدی: آرمان گرایی توسعه ای، تمایل به مهاجرت، دینداری، سرمایه اجتماعی و جوانان

بررسی تاریخ توسعه کشورهای پیشرفته نشان می دهد که سرمایه انسانی نقش مهمی در فرآیند پیشرفت آنها بر عهده داشته و به یقین جامعه صنعتی، توسعه اقتصادی و پیشرفت تکنولوژیکی خود را مرهون وجود سرمایه انسانی می داند. ملل در حال توسعه نیز جهت گذار از عقب ماندگی و رسیدن به مراحل از توسعه، ناگزیر از تقبل هزینه در ایجاد سرمایه انسانی و توسعه دانش فنی در جوامع خود هستند. کشورهای کمتر توسعه یافته با درک این واقعیت از دهه های قبل توجه خود را به این امر معطوف کرده و برای تربیت نیروی کارآمد، اقدامات و سرمایه گذاری های قابل توجهی انجام داده اند، اما مشکلی که این کشورها از جمله ایران با آن روبرو بوده اند، این است که درست زمانی که این کشورها باید از سرمایه گذاری های انجام شده بر روی نیروی انسانی بهره برداری نمایند و در راستای ایجاد جهش اقتصادی کشورشان و حذف شکاف عمیق تکنولوژیکی با کشورهای توسعه یافته از آن استفاده نمایند و روند رشد و توسعه کشورشان را تسریع بخشند، به صورت جریانی پویا با حرکتی در جهت انتقال سرمایه انسانی از کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته مواجه شده اند. جریان مهاجرت از ملل عقب مانده، سال هاست که شروع شده و ادامه دارد و با سیاست های مهاجرتی کشورهای پیشرفته که عملاً برای مهاجرت افراد متخصص اولویت قائل شده اند، بیم آن می رود که شتاب بیشتری گیرد و به حد نگران کننده ای برسد. ترک وطن نیروی انسانی متخصص و خبره به لحاظ اینکه هزینه های صرف شده جهت آموزش آن جبران نگردیده، کشورها را با خلا نواغ و جمود ابداع مبتلا کرده است.

این مقاله نشان می دهد که چطور عدم توسعه یافتگی کشور و عدم جذب سرمایه های انسانی در داخل کشور سبب گرایش جوانان به مهاجرت شده، چگونه خود این مهاجرت به عقب ماندگی مضاعف کشور دامن می زند و چطور غرب با تبلیغ یک جامعه آرمانی و اتویایی باعث جذب جوانان و نخبگان کشورهای جهان سوم می گردد.

مهاجرت، فرایندی است که بر هر بعد حیاتی اجتماعی اثرگذارده و پویایی پیچیده ای آن را متحول می کند. از این رو، تحقیق پیرامون مهاجرت به شدت بین رشته ای است، به طوری که جامعه شناسی، علوم سیاسی، تاریخ، علم اقتصاد، جغرافیا، جمعیت شناسی، روانشناسی و علم حقوق همگی به این موضوع ارتباط پیدا می کنند (کستلز و میلر، ۱۳۹۶: ۳۴).

پی یرلروی، مهاجرت را یک اقدام اجتماعی-اقتصادی، مطابق با فطرت و نیازهای طبیعی انسان می‌داند (زنجانی، ۱۳۸۰: ۶).

رولان پرسا، مهاجرت را حرکات افراد یا گروه‌ها می‌داند که تغییر دائمی یا طولانی مدت محل اقامت معمولی فرد را به دنبال دارد (همان).

دونالد جی-بوگ، مهاجرت را پاسخ ارگانیزم انسانی به نیروهای اقتصادی-اجتماعی و جمعیتی در محیط تعریف می‌کند. (لهسایبی زاده، ۱۳۶۸: ۵۵).

وحیدی، مهاجرت را تغییر محل اقامت، ضمن عبور از مرزهای سیاسی برای مدت طولانی بیش از یک سال، تعریف می‌کند و سپس دو نوع مهاجرت را نام می‌برد: مهاجرت داخلی (یا درون مرزی) و مهاجرت خارجی (بین‌المللی یا برون مرزی) (وحیدی، ۱۳۶۴: ۱۱).

مهاجرت بین‌المللی، بخشی از انقلاب فراملی است که به تغییر شکل جامعه‌ها و سیاست‌ها در جهان می‌انجامد. (کستلز و میلر، ۱۳۹۶: ۲۰) در این مقاله مهاجرت بین‌المللی (ایران به خارج از کشور) مورد بررسی قرار گرفته است.

فرار مغزها، انتقال بین‌المللی منابع در قالب سرمایه انسانی است و اساساً برای مهاجرت افراد متخصص از کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته به کار می‌رود. به طور کلی از طرف عرضه، جهانی شدن اقتصاد دنیا تمایل به انباشتن سرمایه انسانی را تقویت می‌کند و این خود انتخابی را میان مهاجران بین‌المللی افزایش می‌دهد. کشور میزبان سیاست انتخابی بر اساس کیفیت را در پیش گرفتند و امروزه در جذب استعدادهای جهانی رقابت می‌کنند (عبداله پور، ۱۳۹۵: ۱۳).

مهاجرت مزایایی از جمله پر کردن شکاف نیروی کار برای مناطق میزبان را دارد (سلیمانی، ۱۳۹۷: ۳۴). مهاجرت از گذشته تا زمان حاضر وجود داشته، اما در عصر حاضر پیچیدگی خاصی پیدا کرده است. (پورحدادیان، ۱۳۹۵: ۱۲).

تضادها و ستیزه‌های متعدد قومیتی، اقتصادی، دینی، نژادی، جنسیتی و باورداشت اقشار و گروه‌های مختلف در ممالکی که آمادگی کمتری در مدیریت این تضادها دارند، مهمترین اشکال تضادهایی است که افراد و گروه‌های درگیر و قربانی در این تضادها را ناگزیر از ترک وطن و اقدام برای مهاجرت می‌کنند. (کستلز و میلر، ۱۳۹۶: ۱۱)

در سال ۱۳۳۰ (۱۹۵۰) اولین موج مهاجرت با بهبود یافتن شرایط اقتصادی تدریجی ایران و شروع استخراج نفت بعد از جنگ جهانی دوم آغاز شد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ موج دوم شدیدی از

مهاجرت به غرب شروع شد که بیشتر به علت سیاسی و مخالفت با انقلابیون بود. به بیان دیگر، بسیاری از درباریان و نظامیان رده بالا و سرمایه داران و هنرمندان و سیاسیونی که با انقلاب مخالف بودند، به کشورهای غربی مهاجرت نمودند؛ «به طوری که شواهد نشان می دهد در طی سه سال از ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۴ حدود ۹۸۱۳۹ نفر از ایرانیان از ایالات متحده درخواست پناهندگی کردند که از این عده به ۱۱۰۵۵ نفر پناهندگی سیاسی داده شده است» (طایفی، ۱۳۸۰: ۶).

دوران سوم که با موج سوم مهاجرت همراه شده است، ۲۰ سال گذشته یعنی از ۱۳۷۵ (۱۹۹۵) تاکنون را شامل می شود. این موج جمعیت بسیار متفاوتی را در بر می گیرد؛ جوانان با تحصیلات بالا که در داخل کشور جذب نمی گردند، افراد با مهارت بالا، طبقه کارگر و تا حد کمتری پناهندگان سیاسی و اقتصادی. در دهه اخیر مهاجرت بیشتر در بین جوانان با تحصیلات بالای آکادمیک است که وقتی راهی برای جذب و استخدام در داخل کشور برای آنها فراهم نیست، اقدام به مهاجرت می نمایند.

تعداد کل مهاجران ایرانی در سال ۲۰۱۳ برابر با ۲۶۴۹۵۱۶ نفر می باشد که از این تعداد ۱۶۱۲۰۳۴ نفر مرد و ۱۰۳۷۴۴۸۲ نفر زن می باشند و بیشترین مهاجرت اول به کشور آمریکا با ۳۹۳۴۱۴ نفر و بعد کشور آلمان با ۱۲۰۶۵۷ نفر و سوم کشور کانادا با ۱۰۸۶۳۲ نفر و چهارم بریتانیا با ۷۵۷۷۳ نفر و پنجم کشور سوئد با ۶۶۹۷۸ نفر می باشد (پژوهشکده مطالعات فناوری، ۱۳۹۵: ۶۵-۶۶).

آرمان گرایی توسعه‌ای، مفهومی است که به بررسی دیدگاه‌های ذهنی جوانان به توسعه می پردازد؛ این که جوانان چه دیدگاهی نسبت به توسعه دارند، چه آرمان‌ها و آرزوهایی را از توسعه انتظار دارند و در افکار و آرزوهای خود چه دیدی از توسعه و پیشرفت دارند. منظور از جنبه ذهنی، فرایندی است که به تغییر و تحولات نگرش‌ها و ارزش‌های افراد در اثر تغییر و تحولات ناشی از توسعه و مدرنیزاسیون می‌پردازد که در این تحقیق نگرش افراد نسبت به شاخص‌های توسعه، بیانگر جنبه ذهنی توسعه است. آرمان گرایی توسعه‌ای، حاوی مجموعه‌ای از ایده‌هاست که مجموعه وسیعی از روابط و رفتارها را هدایت می کند. بر پایه این مجموعه از ایده‌ها، زندگی خوب تعریف می شود، روش‌ها و ابزارهایی برای ارزیابی اشکال مختلف سازمان‌های بشری و اجتماعی ارائه می شود، چارچوبی فراهم می شود که نشان می دهد زندگی خوب علت و معلول‌الگوهای اجتماعی خاص است و اصولی برای مشخص کردن حقوق اساسی انسان‌ها ارائه می شود. تورنتون معتقد است که این ایده‌ها و عقاید از طریق مکانیزم‌های متعددی مانند آموزش، حمل و نقل، ارتباطات و رسانه‌های گروهی و نظایر آن در سراسر جهان انتشار یافته و در

سطح گسترده ای مورد پذیرش موسسات و نهادهای دولتی، سازمان های اجتماعی و افراد قرار گرفته است (Thornton, ۲۰۰۵: ۵).

در چند سال اخیر تعداد زیادی از جوانان کشور به امید تغییر وضعیت خود و در پی یافتن جامعه آرمانی و اتوپیایی از کشور مهاجرت نموده اند. بسیاری از این جوانان از غرب یک وضعیت آرمانی در ذهن دارند و گمان می کنند در صورت مهاجرت به خارج از کشور تمام آرزوهای مادی و معنوی آنها برآورده می شود و با توجه به فراهم نبودن وضعیت رفاهی کامل در داخل کشور و توسعه نیافتگی کامل، جوانان با هزار امید به خارج از کشور مهاجرت می نمایند. در این میان آن چه در ذهن این جوانان می گذرد خیلی مهم است. آنها گمان می کنند که غرب به توسعه کامل مادی و معنوی دست یافته و در واقع در ذهن خود یک آرمان گرایی توسعه ای از غرب تشکیل داده اند و گمان می کنند در غرب همه امکانات برای آنها فراهم است. متأسفانه با اینکه در طی سالیان اخیر تعداد زیادی از جوانان و نخبگان از کشور ایران مهاجرت نموده اند، تحقیق کامل و جامعی در این زمینه صورت نگرفته و نقش آن در ابعاد گوناگون مورد بررسی قرار نگرفته است این تحقیق برآن شده به بررسی این موضوع بپردازد که آیا آرمان گرایی جوانان از غرب باعث مهاجرت جوانان به غرب می گردد.

چارچوب نظری پژوهش

مکتب وابستگی در اندیشه های اقتصاد دانان ساختارگرایی چون رائل پریش و اندیشه های نومارکسیستی ریشه دارد که بر عواقب منفی امپریالیسم تاکید می کردند، ایده اصلی مکتب وابستگی این است که توسعه اروپا، توسعه نیافتگی شدید دنیایی غیر اروپایی را به دنبال داشته است. (عطاری، ۱۳۹۳: ۵۴۰) تلاش عمده والرشتاین معطوف نشان دادن و اثبات این تز بوده است که نظام سرمایه داری اروپا اساساً به یمن استعمار، استثمار و غارت جوامع و مناطق مستعمرات «پیرامونی» خود بسط و توسعه یافته و توانسته در سایه منابع سرمایه انسانی، درآمدها و ثروت های عظیمی که از این رهگذر در جوامع «مرکز» خود انباشت کند، امکانها و شرایط لازم برای گسترش و توسعه خود در ابعاد جهانی را فراهم آورد و به این ترتیب به شکل نظامی جهانی درآید؛ جریانی که سرانجام با ظهور فرآیند جهانی شدن به تکامل نهایی خود رسید (والرشتاین، ۱۳۷۷: ۴۰). نظریه نظام جهانی دست کم واجد سه موقعیت یا رکن اصلی است: مرکز^۱، پیرامون^۲ و نیمه پیرامون^۳.

۱ core
۲ periphery
۳ semiperiphery

الف) مناطق و حوزه‌های موسوم به «مرکز» به گونه‌ای تاریخی در پیشرفته‌ترین فعالیت‌های اقتصادی سرگرم اند مانند بانکداری، تولیدات صنعتی، کشاورزی با تکنولوژی پیشرفته، صنایع هواپیمایی، راه آهن، کشتی‌سازی، صنایع تسلیحاتی، دارویی، صنایع هوا-فضا و... «مرکز» به لحاظ سیاسی نیز مشتمل است بر دولت‌ها و نظام‌های سیاسی قدرتمند، قوی، یکپارچه، واجد انسجام درونی که دامنه فعالیت‌های اقتصادی آنها بسیار متنوع و گسترده بوده و حول تملک سرمایه مادی و انسانی و بهره‌برداری از آن متمرکز شده است.

ب) مناطق پیرامون شامل کشورهایی است که عمدتاً در کار تولید و تدارک مواد خام هستند- کانی‌ها یا مواد معدنی، نفت، گاز، زغال‌سنگ، آهن، قلع، مس، بوکسیت، کائوچو، الوار، چوب و...- تا زمینه‌های لازم برای بسط و گسترش اقتصادی و رونق و پیشرفت جوامع مرکز فراهم آید.

ج) مناطق نیمه‌پیرامونی شامل آن دسته از دولت‌ها و نظام‌های سیاسی است که واجد عناصری از هر دو وجه تولید مرکز و پیرامون هستند. (Wallerstein, ۱۹۶۷: ۷۵).

بر اساس این دیدگاه، نظام سرمایه داری نیازمند انباشت سرمایه است و این هدف موجب جذب منابع کشورهای پیرامون به مرکز می‌شود. فرایند مهاجرت به خصوص مهاجرت نخبگان نیز بخشی از فرایند انباشت سرمایه محسوب می‌شود. ناموزونی در انباشت سرمایه، درجه توسعه و تجمع قابلیت فناوری، تراکم سرمایه انسانی برای کشور میزبان را به همراه دارد. از نظر ادوارد دانشسن، یکی از کارشناسان اقتصادی آمریکا مهمترین عامل پیشرفت و رشد اقتصادی، نیروی انسانی متخصص است (غفوری، ۱۳۸۷: ۳) و کشورهای غربی کمبود سرمایه انسانی خود را با مهاجرت تامین می‌نمایند.

به این ترتیب، در این مکتب عوامل مهاجرت جوانان را می‌توان تبیین کرد؛ چنان که سرمایه انسانی از یک منطقه دور افتاده در یک کشور به مرکز شهر و سپس مرکز کشور برای ادامه تحصیل یا یافتن شغل مهاجرت می‌نماید. سپس، از کشور پیرامون به کشورهای مرکز می‌رود که دارای نظام سرمایه داری است، تمامی امکانات و منابع سرشار اقتصادی در آنجا انباشته شده و مشوق جوانان کشورهای جهت جذب و مهاجرت آنها می‌باشد.

فرضیه های پژوهشی

۱. بین آرمان گرایی توسعه ای جوانان و گرایش به مهاجرت آنان رابطه معنی داری وجود دارد.
۲. بین میزان درآمد جوانان و گرایش آنان به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.

۳. بین میزان تحصیلات جوانان و گرایش آنان به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.
۴. بین نگرش های مذهبی جوانان و گرایش آنان به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.
۵. بین نوع فعالیت جوانان و گرایش به مهاجرات رابطه معنی داری وجود دارد.
۶. بین سن پاسخگویان و گرایش آنها به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.
۷. بین جنسیت پاسخگویان و گرایش آنها به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.
۸. بین وضعیت تاهل پاسخگویان و گرایش آنها به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.
۹. بین سرمایه اجتماعی و گرایش جوانان به مهاجرت رابطه معنی داری وجود دارد.

تعاریف نظری و عملیاتی مفاهیم اصلی

آرمان گرایی توسعه‌ای

منظور از آرمان گرایی توسعه‌ای، مفهومی است که به بررسی دیدگاه های ذهنی جوانان به توسعه می پردازد تا دریابد جوانان چه دیدگاهی نسبت به توسعه دارند، چه آرمان ها و آرزوهایی را از توسعه انتظار دارند، در افکار و آرزوهای خود چه دیدی از توسعه و پیشرفت دارند و در ذهن خود چه دنیای آرمانی و اتویایی را از مفهوم توسعه در غرب دارند. منظور از جنبه ذهنی آرمان گرایی توسعه‌ای، فرایندی است که به تغییر و تحولات نگرش ها و ارزش های افراد در اثر تغییر و تحولات ناشی از توسعه و مدرنیزاسیون می پردازد که در این تحقیق نگرش افراد نسبت به شاخص های توسعه، بیانگر جنبه ذهنی توسعه است، شامل میزان آرمانی دانستن غرب، میزان آشنایی با غرب، میزان اتویا دانستن غرب.

بعد ذهنی آرمان گرایی توسعه ای

آرمان گرایی توسعه ای حاوی مجموعه ای از ایده هاست که طیف وسیعی از روابط و رفتارها را هدایت می کند. بر پایه این مجموعه از ایده ها، زندگی خوب تعریف می شود، روش ها و ابزارهایی برای ارزیابی اشکال مختلف سازمان های بشری و اجتماعی ارائه می شود، چارچوبی فراهم می شود که نشان می دهد زندگی خوب علت و معلول الگوهای اجتماعی خاص است و اصولی برای مشخص کردن حقوق اساسی انسان ها ارائه می گردد. ترنتون معتقد است که این ایده ها و عقاید از طریق مکانیزم های متعددی مانند آموزش، حمل و نقل، ارتباطات و رسانه های گروهی و نظایر آن در سراسر جهان انتشار یافته و در سطح گسترده ای مورد پذیرش موسسات و نهادهای دولتی، سازمان های اجتماعی و افراد قرار گرفته است (Thornton, et.al., ۲۰۰۵).

در تحقیق حاضر بعد ذهنی آرمان گرایی توسعه ای با ۱۰ گویه زیر سنجیده شده است:

- کشورهای غربی توسعه یافته و پیشرفته تر از کشور ما هستند.
- انسان با رفتن به غرب به تمام آرزوها و خواسته ها خود می رسد.
- انسان در غرب بیشتر احساس خوشبختی می نماید.
- آزادی های سیاسی در کشورهای غربی بیشتر از کشور ماست.
- آزادی های فرهنگی (مثل نوع پوشش، برگزاری کنسرت و ...) در کشورهای غربی بیشتر از کشور ماست.
- جان و مال آدم ها در کشورهای غربی ارزشمندتر از کشور ماست.
- پیشرفت آدم ها در غرب بر اساس لیاقت و شایستگی است.
- علائق و میل آدم ها در کشورهای غربی بیشتر امکان ظهور و بروز دارد.
- احساس می کنم به عنوان یک ایرانی در خارج از کشور بیشتر تحقیر می شوم.
- احساس می کنم در غرب کنترل بیشتری بر سرنوشت خویش دارم.

روش شناسی پژوهش

این تحقیق به روش پیمایشی می باشد. روش پیمایشی^۱ را می توان این گونه تعریف نمود: توصیفی است از نگرش و رفتار جمعیتی بر اساس انتخاب نمونه ای تصادفی و معرف از افراد آن جمعیت و پاسخ آنها به یک رشته سؤال. با این همه، محققان اجتماعی می کوشند با استفاده از تحقیقات پیمایشی به تبیین پدیده ها پرداخته و صرفاً به توصیف آن بسنده نکنند. (بیکر، ۱۳۸۱: ۲۰)

البته در این تحقیق علاوه بر پرسشنامه بسته از پیش ساخته، از پرسشنامه باز و سوالات باز و مصاحبه با پرسش شوندگان استفاده شده است.

جامعه آماری

مجموعه جوانان ۱۸ تا ۳۰ سال شهر تهران که با روش های نمونه گیری چند مرحله ای تعداد ۱۲۱۷ نفر جوان مورد پرسش قرار گرفتند. مطابق با سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران جمعیت جوان شهر تهران به تفکیک مناطق بیست و دوگانه، ۹۶۳/۷۸۴ نفر می باشد.

^۱ Survey

برآورد حجم نمونه

نمونه‌گیری با توجه به فرمول کوکران صورت می‌گیرد که در ادامه به آن می‌پردازیم:

$$n = \frac{Nt^2Pq}{N\lambda^2 + t^2Pq}$$

n = حجم نمونه آماری

N = جمعیت جامعه آماری

t = آزمون تی استیودنت در سطح معناداری ۹۵ درصد اطمینان و ۵ درصد خطا « $t = 1/96$ »

P = نسبت وجود صفت در جامعه آماری ۵۰ درصد

q = نسبت عدم وجود صفت در جامعه آماری ۵۰ درصد

λ = درصد خطا یا اطمینان قابل قبول برابر با ۵ درصد.

ابتدا مناطق بر اساس شاخص‌های توسعه یافتگی به چهار طبقه تقسیم شد و با در نظر گرفتن تعداد کل جمعیت جوان در هر طبقه با فرمول فوق، حجم نمونه برای طبقه مورد نظر مشخص و نمونه‌های مشخص شده بر حسب جمعیت جوان در هر منطقه بین آنها توزیع گردید.

یافته‌های پژوهش

سیمای پاسخگویان

در جداول زیر سیمای کلی پاسخگویان ارائه گردیده است.

جنسیت

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۶۱۷	۵۰/۶۹
زن	۶۰۰	۴۹/۳۰
جمع	۱۲۱۷	۱۰۰

همان‌طور که مشاهده می‌گردد ۵۰/۶۹ درصد پاسخگویان مرد و ۴۹/۳۰ درصد زن بودند.

وضعیت زناشویی

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت زناشویی

وضع زناشویی	فراوانی	درصد	درصد معتبر
هرگز ازدواج نکرده	۷۵۰	۶۱/۶	۶۵/۱

۳۳/۸	۳۲	۳۹۰	دارای همسر
۰/۲	۰/۲	۳	بی همسر بر اثر فوت
۰/۷	۰/۷	۹	بی همسر بر اثر طلاق
-	۵/۳	۶۵	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۱۲۱۷	جمع

اکثر پاسخگویان (۶۱/۶ درصد) هرگز ازدواج نکرده بودند و ۳۲ درصد پاسخگویان دارای همسر بودند.

تحصیلات

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب تحصیلات

درصد معتبر	درصد	فراوانی	تحصیلات پاسخگو
۰	۰	۰	بی سواد
۰	۰	۰	ابتدایی
۰	۰	۰	راهنمایی
۱۷/۷	۱۷/۲	۲۱۰	دبیرستان و دیپلم
۹/۲	۹	۱۱۰	فوق دیپلم
۶۱/۶	۵۹/۹	۷۳۰	کارشناسی
۹/۷	۹/۴	۱۱۵	کارشناسی ارشد
۱/۲	۱/۲	۱۵	دکتری
۰/۴	۰/۴	۵	تحصیلات حوزوی
-	۲/۶	۳۲	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۱۲۱۷	جمع

بیشتر پاسخگویان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی می باشند (۵۹/۹ درصد) و در بین پاسخگویان افراد کمتر از تحصیلات دبیرستان و دیپلم نداشتیم.

سن

جدول ۴: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب سن

درصد معتبر	درصد	فراوانی	گروه سنی
۲۸/۷	۲۸/۷	۳۵۰	۱۸ تا ۲۱ سالگی
۳۴/۱	۳۴/۱	۴۱۵	۲۲ تا ۲۵ سالگی
۳۷/۱	۳۷/۱	۴۵۲	۲۶ تا ۳۰ سالگی
۱۰۰	۱۰۰	۱۲۱۷	جمع

وضعیت اشتغال

در بین پاسخگویان، ۲۸/۷ درصد در گروه سنی ۱۸ تا ۲۱ سال، ۳۴/۱ درصد در گروه سنی ۲۲ تا ۲۵ سال و ۳۷/۱ درصد در گروه سنی ۲۶ تا ۳۰ سال قرار داشتند.

جدول ۵: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب وضعیت اشتغال

وضع فعالیت	فراوانی	درصد	درصد معتبر
شاغل	۲۵۰	۲۰/۵	۲۱/۵
بیکار جویای کار	۱۹۰	۱۵/۶	۱۶/۳
خانه‌دار	۲۵	۲	۲/۱
دانشجو یا محصل	۶۰۰	۴۹/۳	۵۱/۷
سرباز	۴۰	۳/۲	۳/۴
سایر	۵۵	۴/۵	۴/۷
بدون پاسخ	۵۷	۴/۶	-
جمع	۱۲۱۷	۱۰۰	۱۰۰

بیشتر پاسخگویان (۴۹/۳ درصد) دانشجو یا محصل بودند و پس از آن ۲۰/۵ درصد شاغل، ۱۵/۶ درصد بیکار یا جویای کار، ۲ درصد خانه‌دار و ۳/۲ درصد سرباز بودند.

درآمد ماهیانه

جدول ۶: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان بر حسب درآمد ماهیانه

درآمد	فراوانی	درصد	درصد معتبر
زیر ۱ میلیون تومان	۹۱	۷/۴	۱۴/۷
۱ تا ۲/۵ میلیون تومان	۱۳۱	۱۰/۷	۲۱/۲
بین ۲/۵ تا ۵ میلیون تومان	۲۲۰	۱۸	۳۵/۶
بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان	۱۳۰	۱۰/۶	۲۱
بالای ۱۰ میلیون تومان	۴۵	۳/۶	۷/۲
بی پاسخ	۶۰۰	۴۹/۳	-
جمع	۱۲۱۷	۱۰۰	۱۰۰

بیشتر پاسخگویان (۴۹/۳ درصد) به این سوال پاسخی نداده‌اند که این با توجه به فرهنگ و سیاست کشور ما اقدامی معقولانه به نظر می‌رسد. در مجموع، ۷/۴ درصد پاسخگویان زیر یک میلیون تومان، ۱۰/۷ درصد بین ۱ تا ۲/۵ میلیون تومان، ۱۸ درصد بین ۲/۵ تا ۵ میلیون تومان، ۱۰/۶ درصد بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان و ۳/۶ درصد بالای ۱۰ میلیون تومان درآمد داشته‌اند.

سرمایه اجتماعی

جدول ۷، نشان‌دهنده توزیع فراوانی گویه‌های مربوط به طیف سرمایه اجتماعی است.

جدول ۷: توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف سرمایه اجتماعی

میانگین نمره	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	آماره	گویه های سرمایه اجتماعی
۲/۱۸	۴۷۸	۳۸۰	۱۵۸	۱۰۹	۷۳	فراوانی	افراد خانواده و دوستان به من اعتماد لازم را دارند.
	۳۹/۳	۳۱/۳	۱۳/۰	۹/۰	۶/۵	درصد	
۲/۲۸	۴۱۷	۳۸۰	۱۶۷	۱۷۰	۸۲	فراوانی	این روزها به سختی می توان کسی را پیدا کرد که واقعاً بتوان به او اعتماد کرد.
	۳۴/۳	۳۱/۳	۱۳/۸	۱۴/۰	۶/۸	درصد	
۲/۵۸	۲۹۵	۳۷۷	۱۸۸	۲۵۵	۱۰۱	فراوانی	مردم در زندگی با یکدیگر صادقانه رفتار می کنند.
	۲۴/۳	۳۱/۰	۱۵/۵	۲۱/۰	۸/۳	درصد	
۲/۵۸	۲۸۹	۳۷۱	۱۹۰	۲۵۰	۱۰۰	فراوانی	مردم در روابط و معاملات به یکدیگر اعتماد دارند.
	۲۳/۷	۳۰/۴	۱۵/۶	۲۰/۵	۸/۲	درصد	
۲/۹۷	۱۸۸	۳۵۲	۱۵۸	۳۱۰	۱۹۴	فراوانی	اکثر اوقات احساس می کنم که دوستانم، با من صادق نیستند.
	۱۵/۵	۲۹/۰	۱۳/۰	۲۵/۵	۱۶/۰	درصد	
۲/۶۹	۲۸۵	۲۹۵	۱۸۶	۳۷۴	۵۸	فراوانی	چنانچه شما در زندگی به چیزی نیاز داشته باشید، مردم به شما کمک می کنند.
	۲۳/۵	۲۴/۳	۱۵/۳	۳۰/۸	۴/۸	درصد	
۲/۷۰	۲۵۵	۲۰۶	۱۷۶	۳۵۰	۲۱۶	فراوانی	اگر کسی در زندگی گرفتاری پیدا کرد، مردم او را حمایت می کنند
	۲۱/۰	۱۷/۰	۱۴/۵	۲۸/۸	۱۷/۸	درصد	
۳/۰۵	۲۷۹	۲۶۵	۱۷۶	۲۹۵	۱۶۷	فراوانی	اگر با یک وضعیت اضطراری مانند مرگ یکی از خویشان خود مواجه شوم، همسایگان به من آرامش می دهند.
	۲۳/۰	۲۱/۸	۱۴/۵	۲۴/۳	۱۳/۸	درصد	
۳/۰۹	۲۵۹	۱۵۲	۲۷۱	۲۸۵	۲۴۳	فراوانی	تا چه حد علاقمند به مشارکت در انتخابات (ریاست جمهوری، مجلس و شوراها و...) هستید.
	۲۱/۳	۱۲/۵	۲۲/۳	۲۳/۵	۲۰/۰	درصد	
۲/۱۹	۴۶۰	۳۷۷	۱۷۴	۱۰۷	۱۰۱	فراوانی	تا چه حد در حل مسائل مربوط به خانواده، با والدین و سایر اعضای خانواده مشارکت دارید.
	۳۷/۸	۳۱/۰	۱۴/۳	۸/۸	۸/۳	درصد	

جدول فوق نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف سرمایه اجتماعی است. این طیف شامل ۱۰ گویه می باشد. جمع نمرات به دست آمده از این ۱۰ گویه، میزان سرمایه اجتماعی در حد پایینی را نشان می دهد. میانگین به دست آمده از کل گویه ها برابر (۲۶/۳۱) می باشد که با توجه به میانگین مورد انتظار (۳۰) نشان دهنده گرایش در حد پایین است. هر چه این میانگین کل بیشتر از عدد ۳۰ باشد، بیانگر گرایش موافق پاسخگویان با گویه ها می باشد.

نگرش مذهبی

جدول ۸، نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف نگرش های مذهبی است.

جدول ۸: توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف نگرش های مذهبی

میانگین نمره	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	آماره	گویه ها نگرش های مذهبی
۳/۰۴	۲۰۶	۲۱۹	۱۸۸	۳۲۸	۲۵۵	فراوانی	تا چه حد به اخبار مذهبی و رسانه ها و سایر مسائل مذهبی توجه دارید؟
	۱۷/۰	۱۸/۰	۱۵/۵	۲۷/۰	۲۱/۰	درصد	
۲/۶۹	۲۸۹	۲۴۳	۳۵۶	۲۰۰	۱۲۵	فراوانی	تا چه حد در طول هفته به مطالعه کتب، مجلات و روزنامه هایی که جنبه دینی بیشتری دارند، می پردازید؟
	۲۳/۸	۲۰/۰	۲۹/۳	۱۶/۵	۱۰/۳	درصد	
۳/۷۹	۹۷	۷۶	۲۴۷	۳۵۲	۷۷۰	فراوانی	به نظر شما تا چه حد دین نقش اساسی در زندگی انسان ها دارد؟
	۸/۰	۶/۳	۲۰/۳	۲۹/۰	۶۳/۳	درصد	
۳/۴۰	۱۵۵	۱۰۹	۳۱۰	۳۷۱	۲۶۵	فراوانی	تا چه حد استفاده از راهنمای ها و اندرزهای اشخاص مذهبی باعث سعادت انسان ها می شود؟
	۱۲/۸	۹/۰	۲۵/۵	۳۰/۵	۲۱/۸	درصد	
۳/۷۵	۱۰۹	۶۶	۲۳۱	۴۰۵	۴۰۵	فراوانی	تا چه حد اعتقاد دارید در راه اعتقاد دینی باید همه چیز، حتی جان را فدا کرد؟
	۹/۰	۵/۵	۱۹/۰	۳۳/۳	۳۳/۳	درصد	
۳/۵۴	۱۰۳	۱۲۷	۲۷۹	۲۸۳	۲۹۵	فراوانی	تا چه حد مسجد مکان مناسبی برای شکل گیری روابط خوب اجتماعی است؟
	۸/۵	۱۰/۵	۲۳/۰	۲۳/۳	۲۴/۳	درصد	
۳/۸۱	۷۶	۱۰۱	۲۴۳	۳۴۰	۴۴۷	فراوانی	تا چه حد دین برای فرد آرامشی دارد که هنگام غم، بدبختی و مصیبت بفرورد حاکم می شود؟
	۶/۳	۸/۳	۲۰/۰	۲۸/۰	۳۶/۸	درصد	
۳/۴۴	۹۷	۱۵۸	۳۱۳	۲۸۳	۲۴۹	فراوانی	شما تا چه حد تلاش می کنید که تمام رفتارهای زندگی تان را با دین خود همراه کنید؟
	۸/۰	۱۳/۰	۲۵/۸	۲۳/۳	۲۰/۵	درصد	
۳/۳۴	۱۸۶	۱۰۹	۲۵۵	۴۲۳	۲۳۴	فراوانی	تا چه حد می توان براساس آموزه های دینی تمام مسائل و مشکلات را حل کرد؟
	۱۵/۳	۹/۰	۲۱/۰	۳۴/۸	۱۹/۳	درصد	

جدول فوق نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف نگرش های مذهبی است. این طیف شامل ۹ گویه می باشد. نمرات هر گویه بین ۱ تا ۵ رده بندی شده است که نمره ۱ نشان دهنده کمترین میزان گرایش مذهبی بین جوانان و نمره ۵ نشانگر بالاترین میزان گرایش مذهبی است. جمع نمرات ۹ گویه، نمره میزان گرایش مذهبی جوانان را نشان می دهد که بالقوه می تواند بین نمره ۹ (حداقل نمره) و نمره ۴۵ (حداکثر نمره) باشد. جمع نمرات به دست آمده از این ۹ گویه، میزان گرایش های مذهبی در حد بالا را نشان می دهد. میانگین به دست آمده از کل گویه ها برابر (۳۰/۹۷) می باشد که از میانگین مورد انتظار (۲۷) که نشان دهنده گرایش در حد متوسط است، بالاتر می باشد. هر چه این میانگین کل بیشتر از عدد ۲۷ باشد، بیانگر گرایش موافق پاسخگویان با گویه هاست.

گرایش به مهاجرت

جدول ۹، نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف گرایش به مهاجرت است.

جدول ۹: توزیع پاسخگویان برحسب میزان گرایش به مهاجرت

میانگین نمره	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	آماره	گویه های گرایش به مهاجرت
۳/۳۶	۱۳۱	۱۵۵	۳۱۱	۳۵۱	۲۵۰	فراوانی	مهاجران ایرانی در کشورهای دیگر با مشکلات زیادی مواجه نمی شوند.
	۱۰/۷	۱۲/۷	۲۵/۵	۲۸/۸	۲۰/۵	درصد	
۳/۳۷	۱۷۱	۱۴۲	۳۰۱	۲۳۵	۳۵۱	فراوانی	برای رفتن به غرب از کشور تمام تلاش خود را می کنم.
	۱۴	۱۱/۶	۲۴/۷	۱۹/۳	۲۸/۸	درصد	
۳/۴۱	۱۵۷	۱۵۲	۲۹۰	۲۴۱	۳۶۱	فراوانی	در صورت داشتن دوست و آشنایی در غرب، حتما به غرب می روم.
	۱۲/۹	۱۲/۴	۲۳/۸	۱۹/۸	۲۹/۶	درصد	
۳/۴۸	۱۵۲	۱۲۱	۲۸۱	۲۵۱	۳۷۱	فراوانی	رفتن به غرب از کشور باعث موفقیت بیشتری می شود.
	۱۲/۴	۹/۹	۲۳	۲۰/۶	۳۰/۴	درصد	
۴/۲۸	۱۲۱	۱۳۱	۲۸۵	۲۶۱	۳۹۱	فراوانی	علاقه زیادی برای مهاجرت به غرب دارم.
	۹/۹	۱۰/۷	۲۳/۴	۲۱/۴	۳۲/۱	درصد	
۳/۰۱	۲۲۳	۲۱۱	۳۱۵	۲۳۱	۲۱۹	فراوانی	در شرایط و امکانات برابر تمایل دارم در یک کشور غربی زندگی کنم.
	۱۸/۳	۱۷/۳	۲۵/۸	۱۸/۹	۱۷/۹	درصد	
۲/۷۷	۲۵۱	۲۸۲	۳۱۲	۱۶۵	۱۷۴	فراوانی	حتی اگر شغلی با درآمد بالایی داشته باشم، تمایل دارم به غرب مهاجرت نمایم
	۲۰/۶	۲۳/۱	۲۵/۶	۱۳/۵	۱۴/۲	درصد	
۳/۳۳	۱۵۲	۱۳۴	۳۱۱	۲۸۷	۲۷۱	فراوانی	در غرب، به پیشرفت های بیشتری (شغلی) دست خواهم یافت.
	۱۲/۴	۱۱	۲۵/۵	۲۳/۵	۲۲/۲	درصد	
۳/۳۱	۱۵۶	۱۳۲	۳۱۵	۲۸۵	۲۶۹	فراوانی	در غرب، به پیشرفت های بیشتری (تحصیلی) دست خواهم یافت.
	۱۲/۸	۱۰/۸	۲۵/۸	۲۳/۴	۲۲/۱	درصد	
۲/۸۰	۲۸۶	۲۷۱	۴۲۱	۱۱۲	۱۱۴	فراوانی	حتی اگر خانواده ام با مهاجرت من به غرب مخالف باشند، من به غرب مهاجرت می نمایم.
	۲۳/۵	۲۲/۲	۳۴/۵	۹/۲	۹/۳	درصد	

جدول فوق نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف گرایش به مهاجرت است. این طیف شامل ۱۰ گویه می باشد. نمرات هر گویه بین ۱ تا ۵ رده بندی شده است که نمره ۱ نشان دهنده کمترین میزان گرایش به مهاجرت بین جوانان است و نمره ۵ بالاترین میزان گرایش به مهاجرت را از هر گویه نشان می دهد. جمع نمرات ۱۰ گویه، نمره میزان گرایش به مهاجرت جوانان را نشان می دهد که بالقوه می تواند بین نمره ۱۰ (حداقل نمره) و نمره ۵۰ (حداکثر نمره) باشد. در صورتی که هر فرد برای همه گویه ها عبارت «تاحدودی» (متوسط) را علامت بزند، میانگین کل نمره او از این گویه ۳۰ به دست خواهد آمد. میانگین نمره به دست آمده ۴/۲۸ از ۵ است که نشان دهنده گرایش نسبتا زیاد در ارتباط با این گویه می باشد. جمع نمرات به دست آمده از این ۱۰ گویه، گرایش به مهاجرت در حد بالا را نشان می دهد. میانگین

به دست آمده از کل گویه ها برابر (۳۶/۴۳) می باشد که از میانگین مورد انتظار (۳۰) که نشان دهنده گرایش در حد متوسط است، بالاتر می باشد. هر چه این میانگین کل بیشتر از عدد ۳۰ باشد، بیانگر گرایش موافق پاسخگویان با گویه هاست.

آرمان گرایی توسعه ای جوانان

جدول ۱۰، نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف آرمان گرایی توسعه ای جوانان است.

جدول ۱۰: توزیع پاسخگویان برحسب آرمان گرایی توسعه ای جوانان

میانگین نمره	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	آماره	گویه های آرمان گرایی توسعه ای جوانان
۳/۲۹	۱۵۶	۱۶۲	۲۹۵	۲۶۱	۲۷۷	فراوانی	انسان با رفتن به غرب به تمام آرزوها و خواسته های خود می رسد.
	۱۲/۸	۱۳/۳	۲۴/۲	۲۱/۴	۲۲/۷	درصد	
۲/۹۱	۲۱۱	۲۴۱	۳۷۶	۱۹۵	۱۸۱	فراوانی	انسان غربی نسبت به انسان ایرانی مهربان تر هستند.
	۱۷/۳	۱۹/۸	۳۰/۸	۱۶	۱۴/۸	درصد	
۳/۲۷	۱۷۸	۱۵۲	۲۹۶	۲۸۱	۲۷۵	فراوانی	انسان ها در غرب بیشتر احساس خوشبختی می نمایند.
	۱۴/۶	۱۲/۴	۲۴/۳	۲۳	۲۲/۵	درصد	
۲/۸۵	۲۵۵	۲۲۱	۳۲۱	۱۸۴	۱۸۹	فراوانی	انسان در غرب بیشتر احتمال دارد به سعادت اخروی دست یابد.
	۲۰/۹	۱۸/۱	۲۶/۳	۱۵/۱	۱۵/۵	درصد	
۳/۱۱	۲۰۸	۱۷۶	۳۱۸	۱۹۶	۲۶۵	فراوانی	خودکشی در غرب کمتر از ایران است.
	۱۷	۱۴/۴	۲۶/۱	۱۶/۱	۲۱/۷	درصد	
۳/۰۲	۱۹۱	۱۸۷	۳۷۰	۲۱۱	۱۹۵	فراوانی	توجه به خانواده و فرزندان در غرب بیشتر از ایران است.
	۱۵/۶	۱۵/۳	۳۰/۴	۱۷/۳	۱۶	درصد	
۳/۱۲	۱۸۴	۲۰۹	۲۹۶	۲۳۸	۲۴۱	فراوانی	آرامش روانی افراد در کشورهای غربی بیشتر از ایران است.
	۱۵/۱۱	۱۷/۱۷	۲۴/۳	۱۹/۵	۱۹/۸	درصد	
۲/۷۸	۲۴۰	۲۶۱	۳۶۳	۱۵۷	۱۶۳	فراوانی	در غرب بیشتر می توان به افراد اعتماد کرد.
	۱۹/۷	۲۱/۴	۲۹/۸	۱۲/۹	۱۳/۳	درصد	
۳/۱۲	۱۸۵	۱۹۹	۲۸۹	۲۴۹	۲۳۱	فراوانی	روابط خانوادگی در کشورهای غربی مستحکم تر از ایران است.
	۱۵/۲	۱۶/۳	۲۳/۷	۲۰/۴	۱۸/۹	درصد	
۳/۳۰	۱۸۳	۱۶۲	۲۶۵	۳۰۱	۲۹۶	فراوانی	زندگی در داخل کشور، سخت تر از زندگی در غرب است.
	۱۵	۱۳/۳	۲۱/۷	۲۴/۷	۲۴/۳	درصد	
۳/۲۲	۱۶۵	۱۸۵	۳۲۱	۲۵۷	۲۶۱	فراوانی	احساس می کنم در غرب به عنوان یک ایرانی تحقیر نخواهم شد.
	۱۳/۵	۱۵/۲	۲۶/۳	۲۱/۱	۲۱/۴	درصد	
۳/۳۶	۱۵۷	۱۳۱	۲۹۹	۲۷۷	۲۹۷	فراوانی	امنیت در غرب بیشتر از ایران است.
	۱۲/۹	۱۰/۷	۲۳/۸	۲۲/۷	۲۴/۴	درصد	

۲/۹۶	۲۲۳	۲۳۰	۲۹۵	۲۱۱	۲۱۴	فراوانی	در غرب میزان فساد و بی بندوباری های اخلاقی بیشتر رواج دارد.
	۱۸/۳	۱۸/۸	۲۴/۲	۱۷/۳	۱۷/۵	درصد	

جدول فوق نشان دهنده توزیع فراوانی گویه های مربوط به طیف آرمان گرایی توسعه ای جوانان است. این طیف شامل ۱۳ گویه می باشد. نمرات هر گویه بین ۱ تا ۵ رده بندی شده است که نمره ۱ نشان دهنده کمترین میزان آرمان گرایی توسعه ای جوانان است و نمره ۵ بالاترین میزان آرمان گرایی توسعه ای جوانان را از هر گویه نشان می دهد. جمع نمرات ۱۳ گویه، نمره میزان آرمان گرایی توسعه ای جوانان را نشان می دهد که بالقوه می تواند بین نمره ۱۳ (حداقل نمره) و نمره ۶۵ (حداکثر نمره) باشد. در صورتی که هر فرد برای همه گویه ها عبارت «تاحدودی» (متوسط) را علامت بزند، میانگین کل نمره او از این گویه ۳۹ به دست خواهد آمد. میانگین نمره به دست آمده ۳/۲۹ از ۵ است که نشان دهنده گرایش نسبتاً زیاد در مورد این گویه می باشد. جمع نمرات به دست آمده از این ۱۳ گویه، میزان گرایش به مهاجرت در حد بالا را نشان می دهد. میانگین به دست آمده از کل گویه ها برابر (۴۰/۳۱) می باشد که از میانگین مورد انتظار (۳۹) که نشان دهنده گرایش در حد متوسط است، بالاتر می باشد. هر چه این میانگین کل بیشتر از عدد ۳۹ باشد، بیانگر گرایش موافق پاسخگویان با گویه هاست.

بررسی فرضیات پژوهش

آزمون فرضیات^۱ تحقیق با استفاده از دو تکنیک آماری، ضریب همبستگی پیرسون^۲ و تحلیل واریانس^۳ انجام گرفت. برای آزمون متغیرهای مستقلی که در سطح سنجش فاصله ای^۴ قرار می گیرند با متغیر وابسته، که در سطح سنجش فاصله ای است، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است و جهت آزمون فرضیه هایی که متغیرهای مستقل آنها در سطح سنجش اسمی یا ترتیبی قرار دارد، از آزمون T (برای مقایسه دو میانگین) و از آزمون F (برای مقایسه بیش از دو میانگین) استفاده شده است. تحلیل واریانس یک روش آماری است که به منظور بررسی تفاوت بین میانگین های متغیرهای اسمی و رتبه ای یا تفاوت بین میانگین های دو یا چند نمونه آماری به کار می رود که طی آن اثر یک متغیر مستقل (اسمی یا ترتیبی) بر روی متغیر وابسته (فاصله ای) مورد بررسی قرار می گیرد و به منظور آزمون فرضیه های تحقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. در این روش آماری، آزمون T و F بیانگر تفاوت بین میانگین ها می باشد.

ضریب همبستگی بین متغیرهای مستقل و گرایش به مهاجرت

۱ . Hypothesis Test
 ۲ . Pearson Correlation
 ۳ . Analysis of Variance(ANOVA)
 ۴ .Interval

جدول ۱۱: ضریب همبستگی گاما بین متغیرهای مستقل و گرایش به مهاجرت

سطح معناداری	درجه آزادی	اشتباه استاندارد	مقدار آزمون	ضریب همبستگی گاما	
۰/۰۴	۲/۷۵۵	۰/۰۴۴	۰/۱۲۱	سن	ضریب همبستگی گاما
۰/۰۳	۲/۶۵۵	۰/۰۳۳	۰/۰۹۲	گرایش مذهبی	
۰/۰۲	۲/۵۵۲	۰/۰۶۷	۰/۱۸۸	سرمایه اجتماعی	
۰/۰۱	۲/۵۵۴	۰/۰۴۱	۰/۲۱۱	آرمانگرایی توسعه‌ای	
۰/۰۱	۲/۵۶۳	۰/۰۳۱	۰/۱۴۵	میزان درآمد	
۰/۰۴	۲/۴۵۶	۰/۰۳۶	۰/۱۶۸	میزان تحصیلات	

جدول ۱۱، ضریب همبستگی بین متغیرهای مستقل تحقیق و گرایش به مهاجرت جوانان را نشان می‌دهد. نتایج به دست آمده از این جداول نشان دهنده رابطه بین متغیرهای مذکور با گرایش به مهاجرت جوانان می‌باشد. آمارهای جدول نشان می‌دهد که بین تمام متغیرهای مستقل وارد شده در آزمون و گرایش به مهاجرت جوانان ارتباط معنی داری وجود دارد.

گرایش به مهاجرت و جنسیت

جدول ۱۲: آزمون تفاوت میانگین نمره پاسخگویان بر اساس گرایش به مهاجرت و جنسیت

جنس	تعداد	میانگین نمره گرایش به مهاجرت	انحراف معیار	مقدار T	سطح معناداری
زن	۶۱۷	۸۰/۲۵	۱۶/۲۹	-۱۴/۷۹	۰/۰۰۰
مرد	۶۰۰	۹۷/۹۲	۱۶/۶۹		

جدول ۱۲، میانگین نمره گرایش به مهاجرت را بر اساس جنسیت پاسخگویان نشان می‌دهد. بر اساس نتایج، میانگین نمره گرایش در بین زنان و مردان دارای تفاوت معناداری است؛ به عبارت دیگر، گرایش به مهاجرت بر حسب اینکه جنسیت افراد مرد باشد یا زن، متفاوت است.

گرایش به مهاجرت و نوع فعالیت

جدول ۱۳: آزمون تفاوت میانگین بین گرایش به مهاجرت و نوع فعالیت

شهر	نوع فعالیت	تعداد	میانگین نمره گرایش به مهاجرت	انحراف معیار	مقدار T	سطح معناداری
کل	غیرفعال		۹۷/۸۲	۱۵/۴۹	۱۸/۲۷	۰/۰۰۰
	فعال		۷۶/۵۷	۱۵/۸۴		

جدول ۱۳، نمره گرایش به مهاجرت افراد را بر اساس نوع فعالیت آنها نشان می‌دهد. در مورد کل افراد نمونه، میانگین نمره گرایش به مهاجرت در بین افراد غیر فعال بیشتر از میانگین نمره افراد فعال می‌باشد. به عبارت دیگر، گرایش به مهاجرت بر حسب اینکه افراد فعال باشند یا غیرفعال، متفاوت است.

گرایش به مهاجرت و وضعیت تأهل

جدول ۱۴: آزمون تحلیل واریانس بین گرایش به مهاجرت و وضعیت تأهل

شهر	وضعیت تأهل	تعداد	Df	میانگین مربعات	مقدار F	سطح معناداری
کل	مجرد	۷۵۰	۲	۲۴۵۶/۵۵	۷/۱۳	۰/۰۰۱
	متأهل مطلقه	۳۹۰				

جدول ۱۴، نمره گرایش به مهاجرت افراد را بر اساس وضعیت تأهل آنها نشان می‌دهد- بر اساس آمار توصیفی، مجردها بیشتر از افراد متأهل و مطلقه گرایش به مهاجرت داشته‌اند.

نتایج استنباطی تحلیل مدل های چند متغیره پژوهش

تحلیل رگرسیونی چند متغیره

مدل رگرسیون گرایش به مهاجرت جوانان، با توجه به نتایج حاصله از این آنالیز، حکایت از این مطلب دارد که تحلیل رگرسیون تا ۹ گام پیش رفته است. در گام اول متغیر آرمان گرایی توسعه ای وارد معادله شده است که میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۵۵ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۳۰۹$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۳۰۷$ به دست آمده است. در گام دوم با وارد شدن دومین متغیر یعنی سرمایه اجتماعی میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۶۳۲ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۳۹۹$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۳۹۵$ به دست آمده است. در گام سوم با وارد شدن سومین متغیر یعنی میزان تحصیلات میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۶۵۵ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۴۲۸$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۴۲۳$ به دست آمده است. در گام چهارم با وارد شدن چهارمین متغیر یعنی گرایش مذهبی میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۶۷۱ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۴۵۱$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۴۴۳$ به دست آمده است. در گام پنجم با وارد شدن پنجمین متغیر یعنی جنسیت میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۶۸۵ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۴۶۹$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۴۶۰$ به دست آمده است. در گام ششم با وارد شدن ششمین متغیر یعنی میزان سن میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۶۹۲ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۴۷۸$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۴۶۸$ به دست آمده است. در گام هفتم با وارد شدن هفتمین متغیر یعنی وضعیت تاهل میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۷۰۱ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۴۹۱$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad} = ۰/۴۷۹$ به دست آمده است. در گام هشتم با وارد شدن هشتمین متغیر

یعنی وضع فعالیت میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۷۰۶ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2=0/499$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad}=0/485$ به دست آمده است. در گام نهم با وارد شدن نهمین متغیر یعنی میزان وضعیت اقتصادی میزان ضریب همبستگی چندگانه آن (R) با متغیر وابسته ۰/۷۱۱ به دست آمده است. در این مرحله میزان ضریب تعیین برابر با $R^2=0/505$ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{Ad}=0/490$ به دست آمده است.

جدول ۱۵: آماره های تحلیل رگرسیون چند متغیره گرایش به مهاجرت جوانان

۰/۷۱۱	ضریب همبستگی چندگانه (MULTIPLE R)
۰/۵۰۵	ضریب تبیین (R Square)
۰/۴۹۰	ضریب تبیین تصحیح شده (Adjusted R.Square)
۸/۲۵	اشتباه معیار (Standard Error)
۱/۹۹	آزمون دو رین-واتسون
۰/۳۲۳	معنی داری آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

جدول ۱۶: آماره های مربوط به متغیرهای مستقل مدل رگرسیونی (گرایش به مهاجرت)

متغیرهایی که در مدل باقی ماندند						
VIF	Sig t	t	Beta	Std. Error	B	نام متغیر
۱/۱۹۰	۰/۰۰۰	۹,۹۱۴	۰/۴۴۲	۰/۰۸۶	۰/۸۵۷	آرمان گرایی توسعه ای
۱/۸۰۴	۰/۰۰۱	۳,۳۲۶	۰-/۱۸۳	۰/۰۸۵	۰/۲۸۱	سرمایه اجتماعی
۲/۲۰۶	۰/۰۱۲	۲,۵۱۸	۰/۱۵۳	۰/۰۵۰	۰/۱۲۵	میزان تحصیلات
۱/۷۹۳	۰/۰۰۰	۳,۶۱۱	-۰/۱۹۸	۰/۱۵۲	۰/۵۴۷	گرایش مذهبی
۱/۰۶۲	۰/۰۰۶	۲,۷۷۴	۰/۱۱۷	۰/۹۷۵	۲/۷۰۵	جنس
۱/۸۴۱	۰/۰۰۱	-۳,۳۸۷	-۰/۱۸۸	۰/۴۱۲	-۱/۳۹۴	سن
۱/۳۴۷	۰/۰۰۶	۲,۷۸۷	۰/۱۳۲	۱/۱۱۲	۳/۱۰۱	وضعیت تاهل
۱/۱۰۷	۰/۰۲۳	۲,۲۸۹	۰/۰۹۸	۰/۴۹۱	۱/۱۲۳	وضع فعالیت
۱/۵۰۳	۰/۰۴۵	۲,۰۱۰	۰/۱۰۱	۰/۰۰۰	۸/۰۵۱	وضعیت اقتصادی
متغیرهایی که از مدل نهایی حذف شده اند						
VIF	Sig t	t	Beta	Std. Error	B	نام متغیر
۱/۰۴۴	۰/۵۷۷	-۰/۵۵۸	۰/۰۶۲	۱/۱۳۵	-۰/۰۲۳	قومیت

معادله رگرسیون چند متغیره در تحقیق حاضر به این صورت می باشد:

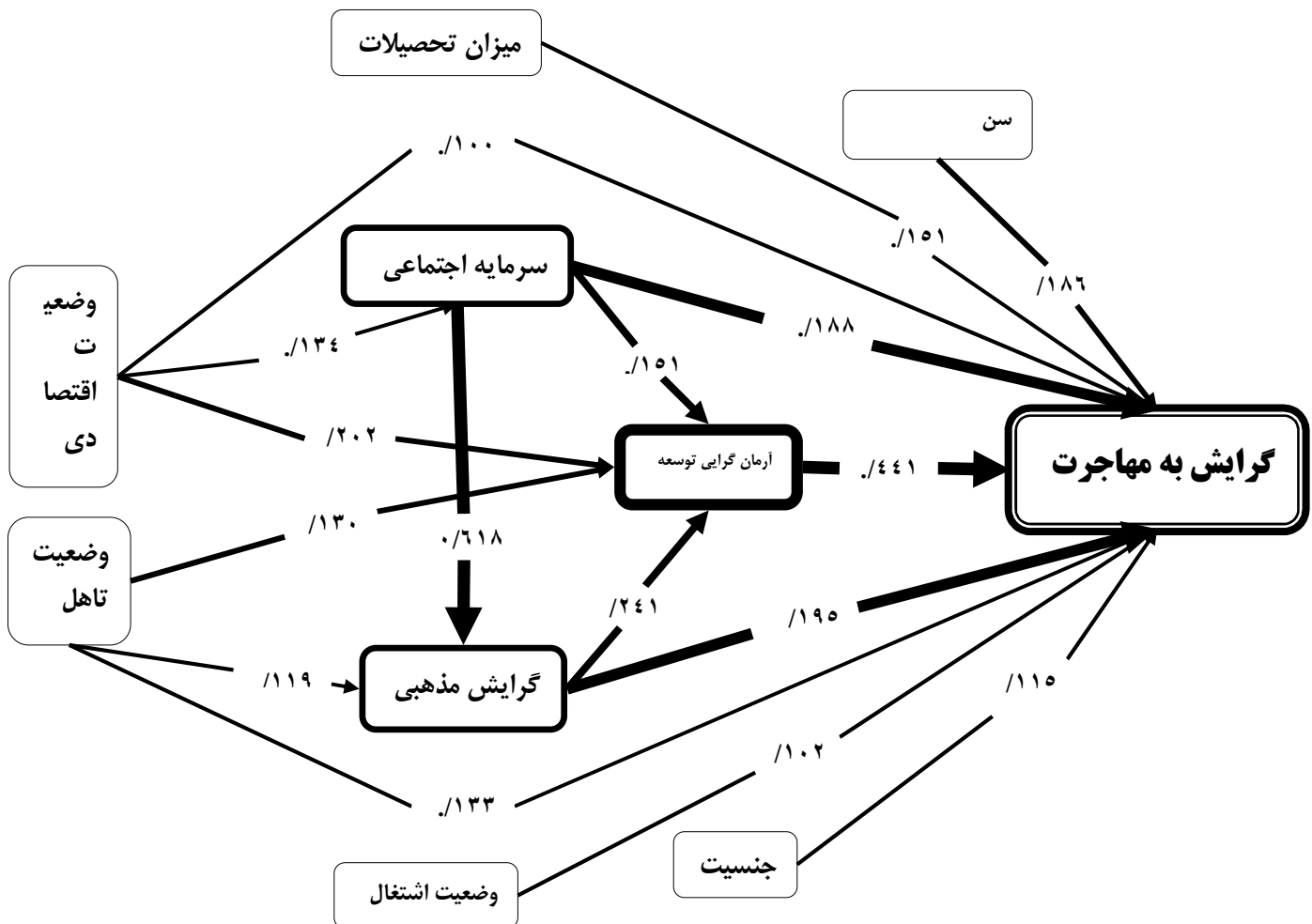
گرایش به مهاجرت = $0/44$ (آرمانگرایی توسعه ای) + $0/18$ (سرمایه اجتماعی) + $0/198$ (گرایش مذهبی) +

جدول ۱۷: اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای مستقل بر گرایش به مهاجرت

$$0/153 \text{ (میزان تحصیلات)} + 0/117 \text{ (جنسیت)} + 0/188 \text{ (سن)} + 0/132 \text{ (وضعیت تاهل)} + 0/101 \text{ (وضعیت اقتصادی)} + ei$$

تحلیل مسیر

حال برای رسم دیاگرام مسیر، باید اولین متغیر وابسته را در سمت چپ قرار داد و سپس به ترتیب اولویت، متغیرهای وابسته دیگر را در سمت چپ آن گذاشت تا در نهایت به متغیرهای مستقل یعنی به متغیرهای بیرونی برسیم. طبیعی است که در رسم دیاگرام، مقدار هر بتا را بر روی پیکان مربوطه می نویسند. برای انجام تحلیل مسیر، ابتدا بین متغیرهای وابسته (گرایش به مهاجرت) و متغیرهای مستقل رگرسیون می گیریم.

جدول ۱۷: اثرات مستقیم و غیرمستقیم و کل هر یک از متغیرها بر گرایش به مهاجرت طبق مدل تجربی تحقیق

اثر کل (ضریب اثر)	نوع اثر		متغیرها
	اثر غیرمستقیم	اثر مستقیم	
۰/۴۴۱	-	۰/۴۴۱	آرمانگرایی توسعه ای
۰/۲۹۵	۰/۱	۰/۱۹۵	سنت گرایی
۰/۲۵۴	۰/۰۶۶	۰/۱۸۸	سرمایه اجتماعی
۰/۱۸۶	-	۰/۱۸۶	سن
۰/۱۵۱	-	۰/۱۵۱	میزان تحصیلات
۰/۱۰۲	۰/۰۰۲	۰/۱۰۰	درآمد
۰/۱۳۴	۰/۰۰۱	۰/۱۳۳	وضعیت تاهل
۰/۱۰۲	-	۰/۱۰۲	وضع فعالیت
۰/۱۱۵	-	۰/۱۱۵	جنسیت

جدول بالا اثرات مختلف مربوط به هر کدام از متغیرهای مستقل را گرایش به مهاجرت جوانان را نشان می دهد. با توجه به آمارهای موجود می توان چنین استدلال کرد که بیشترین اثر علی مستقیم مربوط به متغیر آرمان گرایی توسعه ای و کمترین اثر علی مستقیم مربوط به وضعیت اقتصادی می باشد.

جمع بندی و نتیجه گیری

در یک جمع بندی علمی از نتایج پرسشنامه باز و مصاحبه های این تحقیق مهم ترین عوامل و متغیرهای دخیل در پدیده مهاجرت در ایران عبارت اند از:

۱. مشکلات و دغدغه های اقتصادی؛
۲. افت اعتبار اجتماعی علم و پژوهش در جامعه؛
۳. عدم حفظ منزلت اجتماعی؛
۴. کم توجهی به استعداد های درخشان و آینده آنها؛
۵. عدم ارتباط منطقی و صحیح بین دانشگاه و بخش صنعت؛
۶. ضعف بخش خصوصی؛
۷. عدم وجود سیستم کاریابی و بانک اطلاعاتی پیرامون متخصصان ایرانی؛
۸. سیاست زدگی در امور علمی؛
۹. مقررات مربوط به قانون نظام وظیفه؛
۱۰. مقررات مربوط به گزینش در استخدام و طولانی بودن مراحل آن؛

۱۱. فقدان برنامه ریزی صحیح و منطقی و سوء مدیریت؛
۱۲. عوامل روان شناختی و احساس محرومیت نسبی؛
۱۳. وجود جاذبه های مادی- رفاهی شایان توجه در کشورهای توسعه یافته و تبلیغات در این زمینه؛
۱۴. حاکمیت روابط بر ضوابط و خویشاوند و باندسالاری؛
۱۵. دلبستگی فکری و فرهنگی به خارج، کاهش احساس علاقه به میهن و الگوسازی و الگوپذیری از خارج؛
۱۶. کمبود ظرفیت های تحقیقاتی؛
۱۷. ناپایدار بودن مقررات و قوانین و عدم ثبات تصمیمات مسئولان؛
۱۸. کمبود امکانات مناسب علمی و تحقیقاتی کشور؛
۱۹. فقدان نظام بهره گیری از توان علمی و تحقیقاتی متخصصان؛
۲۰. عدم مصرف بهینه بودجه های تحقیقاتی در عین ناکافی بودن؛
۲۱. عدم تناسب و توجیه منطقی بین درآمدهای مشاغل در داخل کشور؛
۲۲. عدم تناسب بین فارغ التحصیلان آموزش عالی با فرصت های شغلی در کنار عدم انطباق تخصص و توان فارغ التحصیلان با نیازهای کشور؛
۲۳. کاهش انگیزه و تعهد برای خدمت به مردم به عنوان وظیفه دینی و ملی؛
۲۴. عدم استراتژی و برنامه برای جذب نخبگان علمی جوان در سطح ملی.

در نتیجه گیری کمی، پدیده مهاجرت از مهمترین مسائلی است که کشورها با آن مواجه می باشند و این تحقیق نشان می دهد چگونه آرمان گرایی و اتوپیایی فکر کردن جوانان نسبت به غرب باعث می شود آنها دست به مهاجرت بزنند. این تحقیق گویای آن است که بین میزان تحصیلات، سن، جنسیت، وضعیت تاهل، وضعیت اقتصادی، وضعیت فعالیت، سرمایه اجتماعی، گرایش مذهبی و آرمان گرایی توسعه ای و گرایش به مهاجرت رابطه وجود دارد که معادله رگرسیون چند متغیره در تحقیق حاضر به این صورت می باشد:

$$\text{گرایش به مهاجرت} = 0.44(\text{آرمانگرایی توسعه ای}) + 0.18(\text{سرمایه اجتماعی}) + 0.198(\text{گرایش مذهبی}) + 0.153(\text{میزان تحصیلات}) + 0.117(\text{جنسیت}) + 0.188(\text{سن}) + 0.132(\text{وضعیت تاهل}) + 0.101(\text{وضعیت اقتصادی}) + 0.098(\text{وضع فعالیت}) + ei$$

پیشنادهای پژوهش

۱. با توجه به یافته های پژوهش پیشنهاد می گردد:
بالا بردن سطح دستمزد برای کادر علمی و فنی؛

۲. توسعه و ایجاد موقعیت های لازم جهت کار متخصصان؛
۳. توزیع درآمد داخلی با انتخاب سیاست های عقلایی؛
۴. افزایش کمک به حصول نوآوری؛
۵. تنظیم آیین نامه مربوط به شکل دستمزدها و تجدید نظر در نظام پرداخت ها؛
۶. رفع تبعیض و تعصب؛
۷. اطلاع نخبگان از اینکه نظام مدیریت خواهان ماندن آنهاست؛
۸. تسامح فرهنگی؛
۹. حمایت هرچه بیشتر از جوانان با استعداد به ویژه اقشار کم درآمد؛
۱۰. بالا بردن جایگاه علوم در کشور؛
۱۱. افزایش بودجه سرمایه گذاری در بخش علوم و تحقیقات؛
۱۲. تنظیم سیاست آموزشی در جهت جذب بیشتر دانش آموختگان به بازار کار؛
۱۳. تشکیل مراکز تحقیق و مطالعه در رشته های مختلف علوم و فنون و عمومیت دادن به آنها و تشویق کسانی که در این مراکز موفقیت هایی به دست می آورند و شرکت دادن بیشتر مهندسان و دانشمندان در اداره کارخانجات و تأسیسات صنعتی و برانگیختن منافع آنها در این کارکرد کمک مالی به این مؤسسات برای استخدام طبقه تحصیل کرده؛
۱۴. تأسیس یک مرکز کارایی فارغ التحصیلان در ایران برای یافتن شغل مناسب متناسب با رشته تخصصی و علائق خود؛
۱۵. رعایت شایسته گزینی و نخبه گزینی در انتصاب مدیران آموزشی و تحقیقاتی؛
۱۶. تأمین امکانات ابتدایی و تجهیزات علمی و تحقیقاتی برای مراکز پژوهشی از قبیل نشریات و کتاب و کامپیوتر و اتصال اینترنت که اگرچه منابع زیادی نمی طلبد، اما فقدان آنها تأثیرات بسیار منفی در دلگرمی و ادامه کار نخبگان خواهد داشت؛
۱۷. جلوگیری از سیاسی شدن بیش از حد محیط های علمی و ایجاد تشنج در آنها؛
۱۸. گسترش کیفی دوره های دکترا و فراهم ساختن امکان اعزام بورسیه از میان استعدادهای درخشان، دانشجویان دکترا و فارغ التحصیلان کارشناسی ارشد بدون بهره گیری از روابط شخصی یا جناحی؛
۱۹. تقویت جاذبه های اجتماعی و شغلی در کشور و کاهش دافعه های موجود از طریق فعالیت های فرهنگی، ایجاد زیرساخت ها و تدوین قوانین حمایتی؛
۲۰. بسترسازی برای فعالیت نخبگان؛

۲۱. کاهش بوروکراسی در نهادهای علمی و صنعتی کشور و توسعه و نهادینه سازی نظام مدیریت مشارکتی؛
۲۲. حفظ حریم دانشگاه ها و حوزه های علمی و جلوگیری از دخالت غیرمسئولانه عوامل بیرون در فرایند فعالیت های جاری علمی این نهادها و تلاش برای ایفای حقوق اساسی آنان؛
۲۳. تشکیل و توسعه بانک اطلاعات متخصصان ایرانی؛
۲۴. نوسازی و تجهیز امکانات آزمایشگاهی و کارگاهی و اطلاع رسانی دانشگاه ها متناسب با تخصص ها و کارآمدی و شأن اعضای هیأت علمی و پژوهشگران هماهنگ با تحولات علمی؛
۲۵. حل مشکلات مربوط به ادامه تحصیل و خدمت و وظیفه عمومی فرزندان دانشجو و دانش آموز متخصصان ایرانی که خواستار بازگشت به میهن هستند؛
۲۶. تقویت و گسترش دوره های تحصیلات تکمیلی؛
۲۷. اجرای برنامه های متنوع فرهنگی به منظور تقویت هویت اسلامی و ایرانی؛
۲۸. جهت گیری برنامه های فرهنگی به سوی تقویت خودباوری و اعتماد به نفس در دانشجویان و التزام به ارزش ها و هویت اسلامی و ایرانی؛
۲۹. اصلاح نظام آموزش مدارس مبتنی بر تقویت خودباوری، احساس تعلق به هویت ملی و اسلامی و شناخت موازین فکری و فرهنگی؛
۳۰. مرتبط نمودن هر چه بیشتر رشته های دانشگاهی با نیازهای بازار کار؛
۳۱. سامان دادن شرایط داخلی و ایجاد فرصت های مساوی برای شهروندان؛
۳۲. ایجاد توازن بین ارشدیت سازمان و ارشدیت حرفه ای و توان تخصصی در نظام اداری کشور (نظام ارتقای حرفه ای) و تحول در ساختار نظام علمی و اجرایی کشور متناسب با آن؛
۳۳. تقویت حس وطن دوستی توسط رسانه های جمعی و معرفی موارث فرهنگ ایرانی و اسلامی به مردم؛
۳۴. ارتقای سطح تخصصی کادرهای اداری در مراکز علمی؛
۳۵. رسیدگی به مسائل خاص استعدادهای درخشان و سرمایه گذاری در این زمینه؛
۳۶. تحقق نظام شایسته سالاری؛
۳۷. بومی کردن نظام آموزشی؛
۳۸. کاهش مشکلات کارهای اداری و کاغذبازی در تمام سطوح به ویژه در مراکز پژوهشی و دادن امکانات پژوهشی مشخص و مستقل به جوانان علاقه مند؛

۳۹. اقدام لازم برای کاهش فاصله بین شهرهای کوچک و بزرگ و روستاهای کشور به منظور جلوگیری از تمرکز متخصصان و افراد ماهر در دو یا چند شهر و در پایتخت؛

۴۰. شرکت دادن بیشتر مهندسان و دانشمندان در اداره کارخانجات و تأسیسات صنعتی و کمک مالی از طرف دولت به این مؤسسات برای استخدام طبقه تحصیل کرده؛

۴۱. ایجاد مراکزی از جانب بخش خصوصی با همکاری بخش دولتی به منظور استخدام قطعی فارغ التحصیلان و متخصصان به ویژه در رشته هایی که کمبود در آنها احساس و یا پیش بینی می شود.

- ازکیا، مصطفی؛ عزیز احمدی، محمد و عنبری، موسی. (۱۳۹۴). «توسعه به مثابه سلطه؛ کاوشی در آرای ادوراد سعید». دوفصلنامه جامعه شناسی اقتصادی و توسعه. سال سوم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۳
- ایراندوست، کیومرث؛ بوچانی، محمد حسین و تولایی، روح الله. (۱۳۹۲). «تحلیل دگرگونی الگوی مهاجرت داخلی کشور با تاکید بر مهاجرت های شهری». فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات شهری. شماره ششم، بهار ۱۳۹۲
- بی، ارل. (۱۳۸۱). روش های تحقیق در علوم اجتماعی (نظری - عملی). رضا فاضل. تهران: انتشارات سمت
- بیکر، ترزال. (۱۳۸۱). نحوه انجام تحقیقات اجتماعی. هوشنگ نایی. تهران: سروش
- بلیکی، نورمن. (۱۳۸۴). طراحی پژوهش های اجتماعی. حسن چاوشیان. تهران: نشرنی
- پژوهشکده مطالعات فناوری. (۱۳۹۵). بررسی تطبیقی وضعیت کشور در مهاجرت و جابجایی بین المللی افراد تحصیلکرده. تهران: پژوهشکده مطالعات فناوری
- پورحدادیان. (۱۳۹۵). «حق بر مهاجرت به سرزمین امن و تعهد دولت ها به همکاری بین المللی». پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تفت.
- جانعلی زاده، حیدر؛ علوردی نیا، اکبر و پورقاضی، شیوا. (۱۳۹۳). «بررسی جامعه شناختی تمایل به برون کوچی نخبگان علمی». راهبرد فرهنگ. شماره بیست و پنجم
- حکیم زاده، رضوان؛ طلایی، ابراهیم و جوانک، ماندانا. (۱۳۹۲). «تاثیر عوامل آموزشی، اجتماعی و فرهنگی بر تمایل به مهاجرت از کشور در دانشجویان دانشگاه تهران». فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی. شماره ۶۹، ۱۳۹۲، صص ۸۱-۱۰۲
- دواس، دی ای. (۱۳۷۶). پیمایش در تحقیقات اجتماعی. هوشنگ نایی. تهران: نشر نی
- زرقانی، سید هادی؛ سجاسی قیداری، حمدالله و موسوی، سیده زهرا. (۱۳۹۵). درآمدی بر مهاجرت و امنیت. تهران: انتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران

- زرقانی، سید هادی؛ حسینی، سید مصطفی؛ قنبری، محمد و قیاسی، محمد حسین. (۱۳۹۵). «بررسی و تحلیل الگوی مهاجرت در استان خراسان رضوی». فصلنامه علمی ترویجی مطالعات فرهنگی-اجتماعی خراسان. سال ۱۱، ش ۲.
- زنجانی، حبیب اله. (۱۳۸۰). مهاجرت. تهران: سمت
- سرایی، محمد حسین؛ حسینی، سید مصطفی و قنبری، محمد. (۱۳۹۴). «برنامه ریزی و مدیریت اتباع خارجی در ایران با تاکید بر مهاجرین افغانستانی استان خراسان رضوی». مشهد: پویا اندیش
- سلیمانی، حنظل و عرب یارمحمدی، جواد. (۱۳۹۷). گرمای مفرط و مهاجرت. تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه اطلاعات و امنیت ملی
- عبدالله پور، شهین. (۱۳۹۵). «نقش مهاجرت در شکل گیری سرمایه انسانی و رشد اقتصادی (مطالعه موردی ایران)». پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته علوم اقتصادی، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- عطار، سعید. (۱۳۹۳). «تمایز بخشی حوزه های تحلیلی توسعه: هفت حوزه تحلیلی در پاسخ به چرایی توسعه یافتگی کشورها». فصلنامه سیاست (مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی). دوره ۴۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۳، صص: ۵۲۷-۵۴۶
- غفوری، علی و اکبری، حمید. (۱۳۷۸). «مهاجرت نخبگان تاثیرات، علل و راهکارها». مجله طب تزکیه. شماره ۳۵، تهران.
- کستلز، استفن و میلر، مارک جی. (۱۳۹۶). عصر مهاجرت، جابجایی بین المللی جمعیت در دنیای مدرن. علی طایفی. تهران: انتشارات جامعه شناسان
- کوهی، کمال؛ بهشتی، محمد باقر؛ دعاگویان، داود و محمد نژاد، شمسی. (۱۳۹۲). «تبیین مولفه های امنیتی موثر بر گرایش سرمایه گذاران به مهاجرت». پژوهش های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. سال دوم، شماره پیاپی ۶، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، صص ۹۹-۱۱۶.
- لهسایی زاده، عبدالعلی. (۱۳۶۸). نظریات مهاجرت. ، چاپ اول، شیراز: انتشارات نوید
- متقی، سمیرا. (۱۳۹۴). «تأثیر عوامل اقتصادی بر مهاجرت در ایران؛ تأکید بر شاخص های درآمد و بیکاری». فصلنامه سیاست های راهبردی و کلان. سال سوم، شماره یازدهم، پاییز ۱۳۹۴، صص ۶۳-۷۴.

- مشرف جوادی، محمد حسین. (۱۳۸۲). «فرار مغزها». ماهنامه علمی-آموزشی تدبیر. شماره ۱۳۲. سال چهاردهم.
- میرزا مصطفی، سید مهدی و قاسمی، پروانه. (۱۳۹۲). «عوامل موثر بر مهاجرت استانی با استفاده از مدل جاذبه». فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی. سال اول، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۲، صفحات ۷۱-۹۶.
- موسوی راد، سید حامد و قدسیان، حسین. (۱۳۹۴). «تحلیل مهاجرت نخبگان و تاثیر سیاست های بازدارنده با استفاده از پویایی های سیستم». پژوهش های مدیریت راهبردی. سال بیست و یکم، شماره ۵۹.
- موگرچی، شکر. (۱۳۹۱). مهاجرت و تباهی شهری. عبدالله سالاروند و فرهنگ ارشاد. تهران: اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری
- والرشتاین، ایمانوئل. (۱۳۷۷). سیاست و فرهنگ در نظام متحول جهانی ژئوپولوتیک و ژئوکالچر. پیروز ایزدی. تهران: نشر نی
- وحیدی، پریدخت. (۱۳۶۴). مهاجرت های بین المللی. تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی، مرکز اسناد و مدارک
- وثوقی، منصور و حجتی، مجید. (۱۳۹۱). «مهاجرت بین الملل، مشارکت کنندگان در توسعه زادگاهی». مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران. سال چهارم، شماره دوم.
- نظری، ساره. (۱۳۹۵). «تبیین تمایل به مهاجرت در زنان دانشجوی ایرانی به خارج از کشور». پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته مطالعات زنان، دانشگاه الزهرا.
- Portes, Alejandro, Fernandez-Kelly, Patricia and Haller, William. (۲۰۰۹). **“The Adaptation of the Immigrant Second Generation in America: A Theoretical Overview and Recent Evidence”**. Journal of Ethnic and Migration Studies, Vol. ۷۵, No. ۳, pp. ۱۰۳۳-۱۱۰۴.
- Thorenton, Arland. (۲۰۰۵). **“Reading History Sideways: The Fallacy and Enduring Impact of the Developmental Paradigm on Family Life”**. Population Studies Center, Chicago: University of Chicago Press.
- Vajner C., Martina & Giuseppe, Sciertino. (۲۰۱۰). **“Theorizing Irregular Migration: The Control of Spatial Mobility in Differentiated Societies”**. European Journal of Social Theory, Vol. ۱۷, No. ۷, pp. ۷۸۹-۴۰۴

Archive of SID

- McAusland, C. & Kuhn, P. (۲۰۱۰). **“Bidding for Brains: Intellectual Property Rights and the International Migration of Knowledge Workers”**. IZA Discussion Papers. NO. ۴۹۳۶.
- Wallerstein, I. (۱۹۶۷). **Africa, the Politics of Independence: An Interpretation of Modern African History: The Politics of Unity An Analysis of a Contemporary Social Movement**. New York: Academic Press

A Study on Relationship between Juveniles' Developmental Utopianism and Their Tendency to Migration

Ali Afshari

Ph.D. Student in Economic and Developmental Sociology, Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Seyyed Reza Moeini

Ph.D., Assistant Professor in Demography, Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Hamid Ansari

Ph.D., Associate Professor in Sociology, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

Received: ۲ Jul. ۲۰۱۸

Accepted: ۲ Sep. ۲۰۱۸

The research is to investigate the relationship between juveniles' developmental utopianism and their tendency to migration. The sample was ۱۲۱۷ respondents among young people in Tehran between ۱۸ to ۳۰ ages. The findings showed that amongst variables that have been studied, developmental utopianism has strongest impact on juveniles' tendency to migration. Its coefficient of determination has been ۰/۴۴۱. The second important variable is religiosity with coefficient of determination ۰/۱۹۰. It has remarkable impact on tendency to migration, although it has been affected by other variables. Based on data, in line with increase in religiosity, the juveniles' tendency to migration has been decreased. The next important variable is social capital with coefficient of determination ۰/۱۸۸. Those people who have possessed low social capital have had high tendency to migration. Also, coefficient of determination for other variables including education, age and income has been ۰/۱۰۱, ۰/۱۸۶ and ۰/۱۰۰. These coefficients have been ۰/۱۱۰ for gender, ۰/۱۳۳ for marital status and ۰/۱۰۲ for employment.

Key Words: Developmental Utopianism, Tendency to Migration, Religiosity, Social Capital and Youth